

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto velja 10—K pol leta 5—” četrta leta 2-50” posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h “ ” dvakrat . . . 12 “ ” ” trikrat . . . 10 “ za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Taktika naše gospodarske osamosvojitve.

Kdor motri danes javno življenje, ta mora pripoznati, da faktično ne samo narodi, temveč tudi posamezni stanovni streme za gospodarsko osamosvojitvijo in zaradi tega izkušajo po gotovih pravilih do podrobnosti urediti svoje stanovsko notranje gospodarstvo.

Preden preidemo dalje, naj še konstatujemo, da si tu ne predstavljamo stanovskega življenja kot službeno, temveč nam naj pojem stan predstavlja naš stan kot socialno skupino v človeški družbi in pojem „stanovske zadeve“ ne zadev, ki imajo stik s šolo, temveč zadeve, ki imajo stik s stanom — kot socialno skupino v narodu.

Vkljub temu, da si moramo v našem stanovsko-gospodarskem oziru priznati uspehe, se vendar ne zadovoljujemo z našimi gospodarskimi razmerami, osobito tedaj ne, če se spominjamo, da nekatera naša gospodarska društva v dogmatizmu otrpnevaljo in odrvenevaljo. Gospodarska ideja nikdar ne zastara; torej nam je iskati nezadovoljstva in napak v nas samih in poraja se nam misel: Kako pospešiti in poživiti naše gospodarsko življenje.

Kakor smo se zadnjič ob razpravi „Taktika naše obrambe“ ozirali le na splošna skupna načela, ki se nam jih je držati, tako nam je danes namen, omejiti se le na naše notranje stanovsko gospodarsko polje.

Hočemo biti kritični, kakor smo to bili zadnjič, radikalni, da se nam ne bo očitalo, da iščemo kakih morebitnih sanacij, temveč da pišemo te besede zgolj iz ljubezni do svojega stanu in njega boljše bodočnosti.

V prvi vrsti moramo v tem oziru povedati jasno in odkrito besedo, da je namreč danes naše gospodarstvo po večini nestanovsko, a ne zaradi centralnega vodstva naših gospodarskih podjetij, ker to je naravnost izborno, pač pa zaradi naše neskupnosti, zaradi neskupnega postopanja in neskupne gospodarske taktike pri postopanju. Nestanovsko je gospodarstvo zaradi tega, ker vsak posameznik dela po svoje in ne gleda pri tem na našo skupno gospodarsko korist in postopanje; ker ne pomisli, da če bi vsakdo tako delal in postopal kakor on, potem moramo lastni koristi škodovati. Zatorej ne bomo kritikovali tu vodstva in centrale gospodarskih podjetij, temveč v prvi vrsti postopanje posameznika, ker le zaradi posameznika in podrobnega omalovaževanja gospodarske taktike in načel se ne strinjamo s taktiko našega gospodarstva in osamosvojitve. Mi zahtevamo enotnega, skupnega in urejenega stanovskega gospodarstva!

Prvo načelo, ki ga imamo izvesti v notranjosti našega stanu, je to, da tudi naše gospodarstvo demokratizujemo in napravimo vsakega naprednega člana stanu dostopnega do naših skupnih stanovskih gospodarskih podjetij, katerih čistina ima služiti nekoč v korist naprednega učiteljstva.

Tudi gospodarskemu procvitu je mnogo v korist in pospešitev demokratizovanje gospodarskih podjetij. Morebiti, da se marsikdo ne bo strinjal s tem načelom, in to iz najrazličnejših pomislekov. Toda smelo se upamo trditi, da je vkljub vedno se porajajočemu gospo-

darskemu idealizmu v naših vrstah — ki v nekaterih slučajih res lahko postane usodopoln — vendar naš stan zrel za demokratizovanje gospodarskih podjetij.

Upamo si torej z dobrim namenom staviti zahtevo, da se kolikor mogoče demokratizujejo naša kapitalistična podjetja, in to na ta način, da pristopijo okrajna učiteljska društva k njim kot delničarji (akcionarji) in tudi ta pošiljajo svoje zastopnike z nasveti in željami na njih občne zборе.

Nikakor ne menimo, da bi se na ta način zašlo v demagogijo in da bi ti zastopniki potem morebiti dovajali podjetja v anarhijo. Nasprotno, mi menimo, da se bo s tem koncentriralo vse boljše gospodarske moči k skupnemu premišljevanju, zakaj nedvomno je, da se bo pošiljalo kot zastopnike družtev najboljše gospodarske moči na občne zборе. Hkrati se pa naše gospodarsko delo in postopanje tudi decentralizuje in se ravno s tem, da bo imel vsak posameznik pri podjetjih soodločilen glas, naša gospodarska osamosvojitve tudi pospeši in okrepi, ker bo potem vsak posameznik izkušal tem intenzivneje delovati v prospeh podjetij. Dobro tega demokratizovanja bi pa bilo tudi v tem, da se zainteresujejo za stvar in informujejo po teh delegatih o položaju tudi društva pri zborovanjih in posamezniki in se tako privede vse posameznike do skupne taktike. Tako bi postala kapitalistična podjetja učiteljskih nekaternikov res podjetja vsega učiteljstva in bi jih gojilo in porabljalo vse učiteljstvo v korist stanu.

Nedvomno pa je tudi, da si s tem vzgojimo in pridobimo za naša gospodarska podjetja kolikor mogoče več strokovnjakov, kolikor mogoče strokovno najvišje izobraženih članov in si na ta način tudi sproti pridobivamo in pritegnemo kolikor mogoče več večšega, gospodarsko izobraženega naraščaja. S tem naša podjetja utrdimo in razširimo, da ne bodo nikdar otrpnevala in odrvenevala v dogmatizmu. Diferenciacija dela prodira vedno bolj in bolj, zato nam je potreba strokovnjakov in presojevalcev tudi v stanovskih gospodarskih stvarih in je le na ta način mogoč močan prospeh in napredek.

Naše stanovsko gospodarsko geslo mora biti: **podpirati le onega, ki resnično nas podpira; iskati povsod koristi stanu.**

Za izvedbo tega gesla nam pa ni potreba le posameznikov, temveč celokupnosti, da se tako uveljavimo; torej se nam zopet kaže potreba, prenesti gospodarske zadeve iz centralnih organizacij na okrajne, da se gospodarstvo demokratizuje in se naša gospodarska načela decentralizujemo, se s tem pospešijo in uveljavijo.

Govoriti o gospodarskih pogreških, ki jih dela vsak posameznik izmed nas, to je dandanes sila težko, zakaj mi smo že tako sila pozabili nase, da se nam že skoro zdi pregrešno — če sploh nase mislimo. Ob takih prilikah se imamo sami sebe za najgnusnejše egoiste in materialiste, da celo za — izdajce naroda in narodnega programa. Mi imamo svoje dolžnosti in pravice, slovenska javnost pa svoje! Pa potegnimo paralelo! . . .

Tudi rodoljubje ima svoje meje! In to naj si zapomnijo posebno oni tovariši, ki ob vsaki priliki znajo med nami in drugod agitirati za druge liste in podjetja, za lastne pa ne. Mi pozabljamo, da se nam je — pri zavarovalnicah n. pr. v prvi vrsti ozirati na one, ki dajejo od učiteljskih zavarovanj procente učiteljski organizaciji. Mi pozabljamo n. pr., da nabiramo znatne sklade med seboj za splošno slovenske zavode, da pa nismo bili v stanu tedaj, ko se je reklo nabrati vsaj nekaj pokroviteljstva med seboj za „Učiteljski konvikt“ — spraviti število pokroviteljstva sebi niti na 10! Mi pozabljamo, da niti petih učiteljskih okrajnih društev ni med pokrovitelji „Uč. konvikta“. Tudi rodoljubje ima svoje meje! Mi pa žrtvujemo ne samo fizičnih sil, temveč tudi skoro 35% svoje borne plače slovenskemu narodu in onim faktorjem, katere vzdrževati bi bila v prvi vrsti dolžnost slovenske javnosti — ne samo gmotno, temveč tudi fizično; one slovenske javnosti, od katere je danes slovenski učitelj izkoriščen in izžeman, ki nima zanj drugega nego — delo, delo in delo! Le redki so prijatelji, ki se semintja spominjajo tudi učiteljstva, in če mi danes preštejemo denar, ki ga danes slovensko učiteljstvo žrtvuje narodnim napravam — poleg fizične moči — tedaj vidimo, da je njega vsota naravnost ogromna proti oni, ki jo daje slovenska javnost učiteljskim napravam. Mi pozabljamo sebe, dasi ne dobivamo nikjer niti moralne opore!

Koliko okrajnih učiteljskih društev je pristopilo že kot akcionarji Učit. tiskarni in posojilnici? Vdovsko učit. društvo, Jubilejska samopomoč i. t. d. potrebuje naraščaja! Idejo Učit. konvikta je potreba poživiti, a kako?

Pobiranje članarine po 2 K in razpošiljanje poštne položnice po centrali se izkazuje vedno slabše, zatorej se bo morala poleg članarine za okr. uč. društva pobirati tudi članarina za Učiteljski konvikt po okr. uč. dr., da se stvar spravi v red in tir. Centrala naj pa pobira in izkuša pospešiti pridobivanje izrednih dohodkov. Tudi pobiranje pokroviteljstva od okr. uč. društev naj se vrši polagoma izven članarine po geslu, da se le s podpiranjem in snovanjem lastnih institucij — gospodarsko osamosvajamo.

Splošno pa mora biti naše gospodarstvo in morajo biti vsa naša gospodarska stanovska podjetja centralistično urejena in se morajo njih sredstva centralizovati, to pa zato, da se v gospodarstvu ne cepimo po nepotrebnem in se s pomočjo centralizacije tembolj utrjamo. Tako n. pr. se nam je zdel ukrep štajerskih tovarišev ob priliki izdajanja lastnega koledarčka skoro nerazumljiv in odločno nasprotujoč našim stanovskim gospodarskim načelom. Nočemo delati razdora, razpora ali nasprotstva, temveč hočemo v interesu stvari vse poravnati in urediti. Tako n. pr. se je zaradi izdaje onega koledarčka vračalo „Ročni zapisnik“. V interesu stvari je tu, da se zedinimo, da se opusti eno ali drugo in izpopolnimo in določimo eno kot stanovski koledar, da ne bomo po nepotrebnem konkurirali — sebi. Poleg tega pa naj bo eno celotno in popolno; toliko pa se že lahko zahteva, da bi se vsaj pri tiskarskih troških

lahko podpiralo lastna, stanovska podjetja.

Če so te besede ostre, morebiti preostre, naj nam verujejo prizadeti tovariši, da nimamo z njimi egoističnega namena, ampak dober namen imamo. Hudo nam je kritikovati, ker vemo, da marsikdo ne bo hotel biti kritičen pri presojevanju teh besedi, temveč bo malenkosten in oseben, a še huje nam je gledati naše nestanovsko delo in lastne napake.

Isti strah nas pa navdaja, če se upravičeno bojimo, da se ni pri snovanju „Učiteljske gospodarske in kreditne zadruga“ premislilo, da ne bi konkurirali in se cepili v stremljenjih lastnih stanovskih gospodarskih podjetij.

V interesu stvari je, da opustimo eno izmed enakostremlečih podjetij, in najsibo kranjsko, da bo tem gotoveje in tembolje procvitalo vsaj eno, in najsibo štajersko.

In tako prehajamo k majhnim gospodarskim pogreškom pri naši gospodarski osamosvojitvi.

Ena izmed teh napak, ki jo je čisto opaziti v naših vrstah, je ta, da se naše stanovske časopise, knjige, ki jih zalaga konvikt itd., naroča potom raznih knjigotržnic. Dotični tovariš pa ne pomisli, da na ta način odje stanovskemu podjetju najmanj 25%, t. j. skoro ves dobiček, kar mora plačati „Zaveza“ ali pa konvikt dotičnemu knjigotržcu. Zakaj se ne naroča listov in knjig direktno? Naravnost brezmiselnost je pa, da bi se zahtevalo od listov procente, če se liste naroči potom socialnih odsekov. To se pa pravi jemati tam, kjer je manj in kjer primanjkuje, pa nalagati tja, kjer ni toliko izdatkov in stroškov. Isti pogreški se vrše tudi glede plačevanja stanovskih listov, da se pri vseh drugih listih poravnava dolg redno, pri stanovskih listih pa se pušča naraščati dolg in se odlašča, češ, se bo že počakalo, saj smo domači! — Ne premisli se pa, da se s tem že, če se naprej ne plačuje lista, škoduje gmotno listu, katerega upravništvo vedno potrebuje denar, in leži tako denar lista neobrestovan na škodo listu, oziroma stanovski organizaciji.

Malobrižnost in omalovaževanje stanovskih zadev mnogo škoduje naši gospodarski osamosvojitvi! Za šole si skoro ne upajo tovariši naročiti knjig in dr., ki jih založi konvikt itd. Lastne stanovske i. dr. naše liste širimo premalo in s premajhno energijo. Geslo, zahtevati naš list v lokalih, kamor zahajamo, se premalo izvaja, dasi nimamo le moralnega dobička, temveč tudi gmoten dobiček pri tem. Ozirajmo se pri nakupovanju na inseriranje v naših listih, da tudi s tem predpomo naše liste in jim pridobimo tako inseratov. Zahajajmo v trgovine, ki dajejo odstotke od kupljenih stvari Učit. konviktu, zahtevajmo tu knjigo, da vpišemo vedno ime in vsoto, od katere ima dobiti konvikt procente. Bodimo pa dosledni, neizprosni in vztrajni pri naši gospodarski osamosvojitvi!

Res je, da so to le malenkosti in bolj mali gospodarski pogreški, a moramo pomisliti na to, da z mnogimi slučajji in posamezniki postane naš stanovski gospodarski greh velik in je izguba že precejšnja.

Preostaja nam edino še vprašanje, kako voditi in pospešiti našo gospodarsko osamosvojitve? Prva skrb temu pripada našim okr.

z Rockefellerjevimi zavodom za zdravniške preiskave, je petrolejski bogataš John D. Rockefeller ustanovil nadaljnje darilo 3.200.000 dolarjev za bolnišnico, tako da je Rockefeller skupaj daroval za omenjeni zavod ogromno vsoto 8.240.000 dolarjev. Vsa njegova dosedanja darila v človekoljubne, odgojne in znanstvene svrhe pa ne znašajo nič manj nego 125.004.662 dolarjev. S svojim zadnjim darilom je omogočil, da omenjeni zavod razširi delo znanstvenih preiskav po laboratorijih v splošno korist človeštva.

Najvišja zahvala. Na vseh ljudskih in meščanskih šolah ljubljanskih so se ob 80. godu Nj. Veličanstva vršile interne slavnosti in je zbrano učitelstvo in šolska mladina o tej priliki sporočilo Nj. Veličanstvu brzojavno svojo neomahljivo vdanost in čestitko, za kar jima je došla iz kabinetne pisarne Najvišja zahvala.

Iz slovanskih pokrajin.

○ Prebivalstvo ruskega carstva. Statistični urad ruskega ministrstva za notranje stvari je izdal podatke o zadnjem splošnem ljudskem štetju na Ruskem leta 1908. Po teh podatkih je štela Rusija dne 1. januarja 1909 leta 160 milijonov prebivalcev (1858. leta 74 milijonov, 1897. leta 126 milijonov). Na evropsko Rusijo, brez Poljske in Finske, odpade 116.505.300 prebivalcev, na Finsko 3.015.700, na Poljsko 11.671.800, na Kavkaz 11.392.400, na Sibirijo 7.785.500, na srednjeazijske provincije 9.631.300 in na baltičke 2.641.600 prebivalcev. Po narodnosti je bilo 56,6 odstotkov Rusov, 10,6 odst. Tatarjev, 6,2 odst. Poljakov, 4,5 odstotkov finskih narodov, 3,9 odstotkov Židov, 2,4 odstot. Litvinov. Nemcev in Švedov 1,6 odstotkov. Po veri je bilo 69,9 odstotkov pravoslavnih, 10,83 odstotkov mohamedancev, 8,9 odstotkov katolikov, 4,85 odst. protestantov, 4,05 židov, 0,96 drugih kristjanov in 0,5 odstotkov drugih nekristjanov. Čitati in pisati jih je znalo: na Poljskem 30,5 odstotkov, v evropski Rusiji 22,0 odstot., na Kavkazu 12,4 odstot., v Sibiriji 12,3 odstot., v Srednji Aziji pa 9,3 odstotkov. V baltičkih gubernijah jih zna čitati in pisati 71 do 80 odstotkov.

Razgled po šolskem svetu.

— Montanistična visoka šola v Pragi. Pribram, 31. oktobra. Tukajšnja montanistična visoka šola bo prestavljena v Prago ter bo imela češki in nemški oddelek. Češki krogi zahtevajo kot nadomestilo v Pribramu poljedelsko akademijo z dveletno učno dobo in prometno akademijo.

— Reforma bosanskih in hercegovskih muslimanskih šol. Muslimanske šole, mejktebi in medrese, kakor jih imenujejo, so dandanes še prav tako urejene, kot so bile pred sto leti. Končno so se vendarle zganili tudi muslimani in zahtevajo reorganizacijo svojih šol. V nekoliko dneh se v Sarajevu sestane enketa, ki bo izgotovila osnutek reorganizacije.

— Šolstvo v Bosni in Hercegovini. Leta 1909 je bilo v Bosni in Hercegovini 434 narodnih šol (282 občinskih, 134 konfesionalnih, 11 privatnih). Letos je prirastlo 36 šol. Otroci se uče latinice in cirilice. V začetku šolskega leta se je vpisalo 42.660 otrok, na koncu leta jih je bilo 38.450. Dečkov je bilo 30.494, deklic pa le 8456. Po veri je bilo 16.136 pravoslavnih, 15.329 katolikov in samo 5568 mohamedanov. 7382 otrok je obiskovalo mohamedanske mehte, 3241 ljudi pa analfabetične kurze. Trgovskih šol je 6, na njih je 857 dijakov, ki stanejo 253.810 K. V Sarajevu in Mostaru so obrtne šole, v štirih mestih nadaljevalni tečaji. Višje dekliske šole so tri (Sarajevo, Mostar, Banjaluka) s 555 učenkami, poleg tega 8 konfesionalnih šol s 558 učenkami. Deželni učiteljski zavod je imel 83 učencev, katoliška pripravnica 79 učenk, mohamedanska 60 učencev. Deželne gimnazije so tri (Sarajevo, Mostar, Tuzla) s 1015 dijakov (355 Srbov, 356 Hrvatov, 209 mohamedanov). Katoliška gimnazija v Travniku ima 241 dijakov. Frančiškani imajo dva srednješolska zavoda s 156 internisti. Dve realki (Sarajevo, Banjaluka) imata 618 dijakov (172 Srbov, 241 katolikov, 129 mohamedanov). K visokim šolam se prištevajo dvoje duhovniških seminarjev: pravoslavni v Beljevu s 47 gojenci, katoliški v Sarajevu z 11 gojenci in zavod za mohamedanske sodnike z 28 gojenci. Ako pomislimo na one milijone, ki leže tam na jugu in jih čuti še danes avstrijska javnost, in kulturno delo na jugu, razumemo te številke. Značilno je tudi, da se je med dunajskimi damami osnovalo društvo za podporo ubožnih bosanskih otrok. Predsednica društva je soproga ministrskega predsednika in društvo zbira prispevke po vseh avstrijskih deželah (menda tudi pri nas), da bi na ta način „se utrdila stalna zvestoba te mladine do naše države“. Kjer vlada pravica, tam ni treba takih sredstev, da bi se utrdila zvestoba.

Z gospodarskega polja.

— Ruska industrija se je leta 1909, znatno dvignila, kar je razvidno že iz tega, da se je število tvorniških delavcev na Ruskem pomnožilo to leto za 40.996 ali za 2,3 %, med

tem ko se je število delavcev leta 1908. pomnožilo samo za 6920 ali za 0,4 %, Industrijo je jako dvignila lanska bogata žetev na Ruskem, ki je bila ena izmed najplodovitejših, zaradi česar so se zvečale potrebe kmetijskega ljudstva. Zaradi tega so napredovale ravno one industrijske stroje, ki izdelujejo blago za kmetijske potrebe.

— Letina na Ogrskem znaša po uradnih podatkih; 50.291.900 met. stot. pšenice, 14.503.300 rži, 13.847.700 ječmena, 10.501.700 ovs, 48.356.016 koruze in 46.845.900 met. stot. krompirja.

Listnica uredništva.

M. T.: Takih malenkosti vendar ne moremo honorirati.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 2224. Kranjsko. 1—1
V črnolajmskem okraju se v stalno nameščenje razpisujejo učiteljske in voditeljske službe na enorazrednicah v Radeneah, Čepļah in Zagozdu.
Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom vlagajo do 10. decembra 1910.
C. kr. okrajni šolski svet v Črnolaju, dne 22. oktobra 1910.

Zahvala.

Podpisana se tem potom najsrčneje zahvaljujeva vsem prijateljem in znancem za srčne čestitke povodom najine poroke!

Vdana

Anton in Marica Fakin roj. Črnigoj.

Kdor svoj želodec ljubi,
ne pije drugega, kakor
želodčni likér

Marsikdo zdaj še živi,
Ker ga „FLORIAN“ krepi!

Edini likér za slab želodec!

Ljudska kakovost liter K 2-40
Kabinetna kakovost . . 4-80
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Našim rodbinam

priporočamo 52—24

Kolinsko cikorijo

Najnižje cene. Največji izbor.
Skrbno izdelovanje.
Preobleke. Popravila.
L. Mikuz
Tovarna deželov
Ljubljana, Mestni trg.

52—39

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo 52—41
stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd.
Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate
za fizikalne poizkušnje.
Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Nizke cene
elegantna oblika
velika trpežnost
so lastnosti, ki jih ima

! obuvalo !
češke tvrdke
V. Havel v Blatni

(južno Češko). 52—26

Cenik, v katerem je navedeno podrobno navodilo za jemanje mere, pošljem takoj franko.
Definitivnim učiteljem dovoljujem na željo male mesečne obroke.
Nepriležno blago rad zamenim!
Poprave črevljev se izvršujejo kar najskrbneje.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška
tovarna Cottage-Organs in
orgelj-harmonijev. 52—27

Najboljše
orgelj-harmonije
obeh sistemov izdeluje
in pošilja najceneje
RUDOLF PAJKR
& Komp.,
Kraljevi gradec št. 133
(Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštine prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

J. Jax
Ljubljana
Dunajska cesta

Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.

46—37

Odlikovana 38—29

Prva kranjska tvornica klavirjev
Ljubljana, Hilserjeva ulica št. 5 blizu Gradišča
Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebnja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samogralne za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo. Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in najceneje.
Največja tvornica na jugu Avstrije.
Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

Anton Krušič,
krojaški mojster in trgovec
v Gorici 26—12

Tržaška ulica števil. 16
v lastni hiši.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetijske šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarnen

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Premerl & Jančar

Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.
Lastni izdelki oljnatih barv, lakov, firnežev in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudninskih barv. Barv za umetnike. Vse potrebščine za slikarje in pleskarje. Točna postrežba, cene nizke. Za obilna naročila se priporočava
PREMERL & JANČAR
trgovina oljnatih barv na drobno in debelo.

Marija Tičar
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26

priporoča slavnemu učitelstvu in pisarniškim predstojništvom svojo na novo otvoreno in bogato opremljeno trgovino s popirjem in vsemi šolskimi potrebščinami.

Modistinja
Minka Horvat

priporoča ravno došlo veliko izbiri športnih kap, klobukov, praznih oblik in vse potrebščine za modistinje po najnižji ceni.

Sv. Jakoba trg. Bahovčeva hiša.

IDA ŠKOF-WANEK

16—12 Pod Trančo.

Klobuki za dame in deklice vseh vrst (originalni dunajski in pariški modeli).

Velika zaloga vencev in trakov.

Žalno klobuki vedno v zalogi.

Popravila se točno in okusno izvršujejo.

Lak za šolske table

črn in medel

: Olje proti prahu :

priznано najboljšje prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Zahtevajte cenike! 52—35

C. kr. priv. obena zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

ustanovljena leta 1831.

= Jamstveni zakladi znašajo nad 366 milijonov kron. =

13-7 Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka na življenje

	meseca oktobra 1910.	od januarja 1910.
Vložilo se je ponudb	1765	18.010
za zavarovano vsoto	K 14,258 869 40	K 145,211.255 41
Izgotovljenih polje je bilo	1489	15.603
za zavarovano vsoto	K 12,228.784 85	K 120,096.050 66
naznanjene škode znašajo	K 820.922 44	K 8,800.167 26

Svarilo!

Kava.

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri nakupu kar na kratko zavitek ali zabojček „cikorije“, temveč določeno znamko:

: Franck :

da imate jamstvo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na varstvene znamke in podpis, kajti naše zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja. —

Tovarn. znamka. Tovarn. znamka. Tovarn. znamka.

sl. X 4457. 12. 8 II. V.

V Učiteljski tiskarni je izšla in se dobiva priročna knjiga za učitelje

Zgodovinske učne slike za višjo stopnjo ljudskih šol.

Priredil Fran Marolt, učitelj na III. m. d. ljudski šoli v Ljubljani.

Cena 2 K, s poštino 20 vin. več.

Lepo in pregledno knjigo priporočamo vsemu učiteljstvu.

10-4

Kri!
Moč!
Zdravje!

dobe, ohranijo dotični, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, Puro, Somatose, Sanatogena, redilnih soli, mesnih izvlečkov, juhinih začimb, otroških mok itd. — pijejo Sladin. Pri tem si prihranijo mnogo denarja pri gospodinjstvu, kakor tudi na sladkorju in mleku. Ta vesela in gospodarsko velevažna vest oznanja še sledeče: Vsem, ki se čutijo slabe in bolehe in hočejo okrepi svoje telo, doječim materam, dojkam in dojenčkom, ki se ne hranijo z materinim mlekom, priporočamo Sladin, to je dr. pl. Trnkóczy-ja sladni čaj. En zavoj, 1/4 kg vsebine, velja 50 v, se dobi povsod. Po pošti najmanj 5 zavojev iz glavne zaloge lekarnarja pl. Trnkóczy-ja v Ljubljani, Kranjsko. Sladin je najbolj prirodno redilno živilo. Prekaša na dobroti in ceni vsa druga tovarniško izdelana redilna živila. 12-8 Na tisoče zahvalnih pism potrjuje to.

Naš denarni zavod.

(15) 12-9

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 1/2. — 1/3. ure popoldne in vsako soboto od 5. — 1/2. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljiše in vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštinih znakah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	" 18 " " " " " 17 " 6 " " 18. " 3 " 56 "
C	" 24 " " " " " 23 " 4 " " 24. " 4 " " "
D	" 38 " " " " " 37 " 3 " " 38. " — " 66 "
E	" 46 " " " " " 45 " 2 " " 50 " 46. " 1 " 81 "
F	" 60 " " " " " 59 " 2 " " 60. " — " 70 "
G	" 70 " " " " " 69 " 1 " 75 " 70. " 1 " 42 "
H	" 85 " " " " " 84 " 1 " 50 " 85. " 1 " 26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8, prtiličje, na levi, zadnja vrata.

Josipina Herrisch

Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo bogato zalogo čevljev, gamaš in galoš po najnižji ceni. 26-15

— Zunanja naročila se točno izvršujejo. —

Modni salon

Ozmec & Vičič

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 4.
Hotel pri Maliču 12-9

priporoča svojo bogato zalogo damskih in otroških klobukov.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del. 24-1

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Pišite po vzorce!

V. J. Havliček a bratr

v Poděbradech na Češkem

izvozni dom modnega in platnena blaga priporoča v najboljših kakovostih. 26-24

Modno blago, sukno za jesen 1910/11 in zimo.

Barhenti in flanele.

Opreme za neveste.

Vzorci franko.

Izberite najboljše.

1 zavoj 40 m raznih ostankov okusno zbranih za 18 K franko dostavljeno.

Od teh ne pošiljam vzorcev. Le pri nas vse dobro.

ANTON BAJEC

umetno in trgovsko vrtnarstvo

v Ljubljani, Pod Trančo

se priporoča slav. občinstvu za obilno naročbo. Vedno sveže cvetje za šopke in vence, raznovrstne zelene cvetice v loncih itd. itd. Jako okusna izvršba.

Naročila se izvršujejo točno in solidno, na deželo z obratno pošto. — Cene nizke.

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem

poleg Prešernovega spomenika

priporoča slavnemu učiteljstvu in dru-

gemu občinstvu svojo bogato zalogo

šolskih potrebščin, papirja, zvezkov,

šolskih knjig, pisalnega in risalnega

orodja, umetnin, trgovskih knjig, raz-

glednic itd. 26-21

Ivan Soklič

v Ljubljani

Pod Trančo št. 2

priporoča cenj. občinstvu svojo veliko in bogato zalogo 12-8

klobukov, slamnikov,

čepic, peres itd.

vse po najnižjih cenah.

Največja in najstarejša tovarna

lončenih peči in lončenih izdelkov

A. Drelse

Ljubljana

Priporoča se slavnemu občinstvu in ce-njenemu učiteljstvu v naročilo na štedilna ognjišča in peči

preprosto in najfineje izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih kar najbolj strokovnjaški, zanesljivo in trpežno po najnižjih cenah. Zupniščem, samostanom in šolam znaten popust. — Mnogo-krat odlikovan. — Ilustrovani ceniki so na razpolago. 46-37

Za šolsko mladino

že prispele moderne obleke, površniki, športne sukne in pe-lerine za dečke, kakor tudi za deklice, najnovejša konfekcija.

Pošilja se tudi na izbiro na deželo. Cene jako nizke.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ 52-30

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Učiteljska tiskarna priporoča sledeče knjige:

Učne načrte za Kranjsko za eno- in K	
dvorazrednice po	—50
od tri- do osemrazrednice po	—60
Načela za obči načrt ponavljalne šole	—25
Cesarska pesem, četveroglasna	—14
Brunet, Telovadba, najnovejša izdaja	4—
Adamič, Slava cesarju Francu Jožefu I.	4—
Besedilo k Adamičevi spevoigri	—10
Štupar, O prvinah in spojinah	1·50
Dr. E. Bretl, Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe	—20
Izvršilni predpis k dok. šol. in uč. redu	1·20
Učit. pokojninski zakon za Kranjsko	—20

Mladinski spisi:

A. Rapè: Mladini I.	1—
J. Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka I.	1—
E. Gangl: Zbrani spisi za mladino I.	1—
A. Rapè: Dane	1—

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 8.

priporoča sl. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu
uradne tiskovine iz svoje zaloge

Ceniki se pošiljajo zastonj in franko. Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvrši točno, okusno in po solidnih cenah.
Tiskanje muzikalij in časopisov.

Učiteljska tiskarna priporoča sl. šol. vodstvom in gg. učiteljem razun vseh najnovejših tiskovin za ljudske in meščanske šole posebno:

Razne napise na lepenki. Vse vrste poštne tiskovine za šolsko uporabo. Vse uradne in vse knjigovodstvene tiskovine za obrtno-nadaljevalne šole, prirejene po strok. učit. g. H. Podkrajšku. Vse tiskovine za otroške vrste. Razne mape za uradne spise, za šol. matico iz posameznih listov, za zbirko normalij itd. Spominske liste za dečke in deklice, izdane od Slovenske šolske matice. Podkladke, ovojni papir, pivnik, pisemski papir za šolsko uporabo.

Modna in športna trgovina

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ, LJUBLJANA

Nasproti glavne pošte.

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezenine, Jabots, fichus, damski ovratniki in kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, krepince, krepki in flori za žalovanje.

Šerpe iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge in odeje za vozičke, sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. Dišave, mila in ustna voda. Narodne vezenine, zastave, trakovi in znaki i. t. d.

52—40

Perilne, volnene in svilnate

bluze

spodnja krila iz batista, klota, listra in svile, hišne halje, predpasniki, vse vrste damskega perila, moderci, pasovi, rokavice, domači čevlji, galoše, nogavice, solčniki, dežniki, štrikane jope, čepice in gamaše za šport, žepni robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstropju za **damske klobuke, slamnike**, oblike in vse nakitne predmete za klobuke, pajčolani, **kitničarija** in delavnica za moderniziranje klobukov, žalni klobuki vedno na skladišču i. t. d.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki, čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne srajce, predprsniki, ovratniki, zapestnice, žepni robci, nogavice, rokavice, kravate, naramnice, podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo, dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje za potovanje, palice, ščetke za obleko, lase in zobe. Za turiste: pelerine, nahrbtnike, dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, palice, vrvi, cepini, dereze, aluminijeve posode, termos. **Potrebščine za sankanje, tenis in lovce.** — Sokolske potrebščine.

Nasproti glavne pošte.

**Učiteljska tiskarna
v Ljubljani**

registrovana zadruga z omejeno zavezo

se je preselila s 1. novembrom v nove lastne prostore

v Frančiškansko ul. št. 8.